

Anteckningar från guidad tur i skulpturparken i Västertorp

2024-04-25

Anders Djerf från Tecknarstugan guidade oss, 16 st veteraner i lätt regn. Han började med att berätta lite om Västertorps historia och hur skulpturparken kommit till.

Stadsdelen Västertorp i sydvästra Stockholm var ett av de första nya områden i Stockholms stads ytterområden, som exploaterades efter den långa perioden med mycket begränsat bostadsbyggande under andra världskriget. En stadsplan upprättades 1947 och byggnationen kom igång 1949. Exploateringen skedde i en för denna tid snabb takt och i stor skala. Den avsåg en stadsdel för boende och handel med ett centralt torg och ett affärscentrum med varierad detaljhandel och service, förenad med Stockholms innerstad med en snabbspårväg (tio år senare konverterad till tunnelbana).

Stadsdelen var i huvudsak färdigbyggd 1954. Affärscentrum och skulptursamling invigdes av kung Gustaf VI Adolf i oktober 1955.

Exploateringen skedde i två delar. Marken i den norra delen av stadsdelen ägdes av byggmaterial- och byggföretaget Olsson & Rosenlunds AB, och i den södra delen ägdes den av Stockholms stad. Till stor del genom initiativ av Olsson & Rosenlunds direktör Fritz H. Eriksson kom Västertorp att bli ovanligt rikligt försedd med offentliga konstverk, finansierade av fastighetsbolagen och av den 1945 bildade Hägerstensåsens kulturella förening. Den senare svarade också för inköp och utplacering av flertalet verk under Fritz H. Erikssons ledning och med skulptörerna Stig Blomberg och Ivar Johnsson samt stadsträdgårdsmästaren Holger Blom som medlemmar i inköpskommittén.

Konstsamlingen

I Västertorp finns idag 21 fristående skulpturer, varav Hägerstensåsens kulturella förening donerade 16 konstverk. Flertalet skulpturer är uppsatta under 1950-talet och är gjorda av svenska skulptörer. De avspeglar 1930- och 1940-talens strömningar i svensk skulptur, med en dragning åt modernism och åt vid denna tid yngre konstnärer. Skulpturparken är den största skulpturutställningen i Stockholm.

På Störtloppsvägen 13 där vi träffades berättade Anders om den ganska unika Zodiaken, klockan med emaljerade stjärntecken gjord av ungraren Endre Nemes 1950 på byggnadsfasaden. Nu för tiden går den rätt bara två gånger om dygnet.

Den mest kända skulpturen är nog Gubben med geten, bägge två med sina karakteristiska skägg.

Allan Runefelt: *Gubben med geten.*

När vi stod där och lyssnade som bäst på Anders dök en man med rullator upp. En av Vattenfall Veteraners grand old man nämligen Åke Olsson, idag 96 år som bor i Västertorp. Han berättade att han jobbade på Vattenfall mellan 1942 och 1985. Han hade snappat upp att vi skulle genomföra skulpturvandringen.

Namnen på skulpturerna är inte speciellt fyndiga. Här Asmund Arles Liggande kalv

Här blickar vi upp på skulpturen Katedral av Arne Jones som även bodde i Västertorp. Enligt Anders kan man se en man och kvinna i statyn som dansar med varandra.

Edvin Öhrström är konstnären som gjort gåsen med titel Den store hvide. Den står i parkleken Lugnet i Västertorpsparken. Gåsen är full av små ristade figurer som för tankarna till Selma Lagerlöfs bok om gåsen AKKA och Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige. Öhrström är också känd för Obeliskens på vid Sergels torg.

Vi avslutade vandringen vid ett hus som i början av 50-talet inrättades som galleri med hopp om ett konstforum i Västertorp. Vid entrén finns nedanstående reliefer; Colombine och Harlekin gjorda av Arne Jones.

Som bonus, på egen hand besökte några nedanstående staty utanför Västertorps simhall på Hägerstensåsen.

[Pye Engström](#): *Efter badet*.

De sju personerna som sitter utanför Västertorpsbadet har alla lämnat ett betydande avtryck i historien. Skulpturen utfördes och restes 1976 och Engströms val av motiv är tydligt färgat av sin tid. Det är politiker, aktivister och debattörer som alla var hyllade inom den svenska vänsterrörelsen på 70-talet. Pye Engströms skulptur bildar de en "soffa" som flitigt används av barn som passerar. De som avbildats är Elise Ottosen-Jensen, Paolo Freire, Sara Lidman, Mao Zedong, Angela Davis, Georg Borgström och Pablo Neruda.

Claes Hedenström